

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/edukacja-1/wystawy/13515,W-objeciach-Wielkiego-Brata-Sowieci-w-Polsce-1944-1993.html>
25.04.2024, 23:10

W objęciach Wielkiego Brata. Sowieci w Polsce 1944-1993

25 kwietnia 2008 roku w Muzeum Niepodległości w Warszawie przy al. Solidarności 62 została otwarta wystawa „W objęciach Wielkiego Brata. Sowieci w Polsce 1944-1993”. Ekspozycja przygotowana została przez Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Warszawie.

Wernisaż poprzedziło wystąpienie dr. Andrzeja Stawarza – dyrektora Muzeum Niepodległości i prof. Jerzego Eislera – dyrektora warszawskiego oddziału IPN, a następnie pokaz filmów dokumentalnych ukazujących obecność Sowieców w Polsce w latach 1944-1993. Fragmenty relacji zostały dobrane tak, by ukazać wpływy sowieckie na peerelowską politykę, kulturę i ekonomię. Otwarcia ekspozycji dokonał jeden z jej autorów, dr Tomasz Łabuszewski – naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej IPN w Warszawie: „Mam nadzieję – powiedział – że wystawa wywoła różnorakie refleksje na temat wielopłaszczyznowych wpływów sowieckich w Polsce, które nie zamknęły się ani w 1989 roku, ani w 1993, ale które to wpływy odnajdujemy do dzisiaj m.in. na ulicach Warszawy.

Wystawa podzielona jest na osiem bloków problemowych, z których każdy opatrzony jest jednym panelem komentarza. Na 47 panelach tematycznych znalazło się około 150 oryginalnych zdjęć pochodzących z archiwów, bibliotek, agencji fotograficznych i zbiorów prywatnych. Wystawę uzupełniły liczne eksponaty z Muzeum Wojska Polskiego i Muzeum Katyńskiego, m.in. mundury marszałka Konstantego Rokossowskiego i Wswiewołoda Strażewskiego oraz broń, pamiątki z Katynia i łagrów sowieckich.

Zasadnicza część ekspozycji obejmuje lata 1944-1993. Jednak jej autorzy zaprezentowali szerszy kontekst stosunków polsko-radzieckich począwszy od wojny polsko-bolszewickiej 1919-1920 r., poprzez pakt Ribbentrop-Mołotow, represje sowieckie z lat 1939-1943, Zbrodnię Katyńską, konferencję w Jałcie, porwanie 16 przywódców Polskiego państwa Podziemnego, aż po opuszczenie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez ostatnie oddziały Północnej Grupy Wojsk Armii Radzieckiej w 1993 roku.

Wystawa obejmuje nie tylko zagadnienia polityczne, militarne, gospodarcze, kulturalne, ale również dotyczące relacji międzyludzkich i sposobów wzajemnego postrzegania.

Ekspozycja jest kolejnym etapem zorganizowanego przez warszawski OBEP cyklu imprez na temat metod, skali i form uzależnienia Polski od ZSRS, który rozpoczął się konferencją naukową „W objęciach Wielkiego Brata. Sowieci w Polsce 1939-1993”.

Podczas premierowego pokazu można było posłuchać sowieckich pieśni wojskowych oraz przyrzuć się żołnierzom Armii Czerwonej, których w sugestywny sposób odgrywali członkowie Lubuskiego Towarzystwa Rekonstrukcji Historycznej. Przejscie przechodnie, jak i goście zwiedzający wystawę byli zatrzymywani i przesłuchiwani przez „uliczne patrole Armii Czerwonej”. U wejścia do Muzeum Niepodległości rozstawiono budki strażnicze, a wchodzącym na jego teren wystawiano specjalne, okazjonalne przepustki „pozwalające na poruszanie się po Warszawie”.

